

KOLOZSVÁRI EGYETEMI LAPOK

AZ EGYETEMI KÖR ÉS A SEGÉLYEGYELEK HIVATALOS LAPJA.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
EGYETEMI KÖR (JÓKAI-UTCZA 4. SZ.)

Megjelenik havonként kétszer.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre . . . . . 2 forint.

Főszerkesztő:

Ifj. **POLCZ REZSŐ.**

Kiadóhivatali főnök:

IMBERY VILMOS.

KIADJA: **AZ EGYETEMI KÖR.**

Felelős szerkesztő:

KUNFI ZSIGMOND.

HIRDETÉSI DÍJAK:

Egész oldal 8 frt, $\frac{1}{2}$ oldal 4 frt, $\frac{1}{4}$ oldal

2 frt 20 kr, $\frac{1}{8}$ oldal 1 frt 30 kr.

Nyilttér sora 10 kr.

A nemzetközi diákcongressus.

Ezelőtt öt esztendővel, a *Kolozsvár* városában üléselő, — immáron csak néhai — *Országos Magyar Diákszövetség* utopistikusnak keresztelt tervei között a legpoetikusabban hangzott, de a legképtelenebbnek kiáltatott ki az az indítvány, a mely öt év múlva ime megvalósult: a *Nemzetközi diákszövetség* egy jól sikerült *congressuson* megalakult. Sajnos a megvalósítás dicsőségét ki hagytuk siklani kezeink közül, de azért siettünk részt venni a szép intézmény születési ünnepén.

Egyetemi Tanácsunk bölcsen felfogta ezen most még kicsinynek látszó dolog nagy jelentőségét, és minden irányu támogatásával lehetővé tette, hogy egyetemünk ifjúságát aránylag olyan szép számban — öten — képviseljük.

Hogy miket tapasztaltunk, azt részletesen előadjuk az itt következő hivatalos jellegű jelentésünkben, s hogy a közvetlen szemlélet alapján milyen consequentiákat vonhatunk le, s mit tanulhatunk ez utunkból, arról a következő lapokban adunk számot.

Ime a jelentés:

Alólírott kolozsvári küldöttek Bpsten jöttünk össze nov. 8-án d. e. 9 órakor az ottani Egyetemi Körben, a hol is elláttuk magunkat a következő jelvényekkel: a mellen keresztül nemzeti színű selyem szalaggal, azonkívül a mellen a bpesti turista egyesületnek Magyarország czimerével ellátott csinos zománczozott kisalaku jelvényével, a mely salon öltözethez volt viselendő. Ez volt egyszersmind a közös jelvény az egész magyar küldöttségre nézve. Végre a felső kabátra kítűztünk egy szalagos karkárdát, rozettát, mely a magyar egyetemi facultások színeiből volt összeállítva.

Innét együttesen utaztunk Milánóba, a hol a

már előre ment bpesti küldöttekkel találkoztunk Itt megtudván, hogy a congressust két nappal elhalasztották, ez időt Milano műkincseinek megtekintésére fordítottuk, egyszersmind meglátogattuk a milánói technikusokat, a kik két év előtt Bpsten élvezték a mi műegyetemünk veudégszeretétét.

Viszonzás fejében igen szives fogadtatásra találunk náluk s tőlük hallottuk először a lelkes kiálltást »evviva Ungheria!«, a mely aztán végig kísért bennünket egész olaszországi utunkon.

Ugyancsak a milánói előkelő vendéglőkben láttuk először ama diszes, öles plakátokat, a melyek mutatták, mennyire alármirozva volt egész Italia a Nemzetközi Diákcongressus érdekében, ezekről a plakátokról olvastuk, hogy milyen szép sikerrel kecsgett a congressus, a mennyiben itt voltak jelezve azon nemzetek nevei, melyeknek diáksága megjelenését bejelentette, s melyek között amerikai államok is szerepeltek. Jó benyomást tett reánk, hogy a francziák után bennünket említettek fel mindjárt a második helyen. Még itt Milanóban csináltattunk magunknak egy diszes nemzeti színű, selyem lobogót. E zászló katonáiképen, a turinban induló gyorsvonatra a következő magyar diákok szállottak fel:

A bpesti egyetemi kör részéről a körü alelnök. mint az egész utazás szervezője: *Ludwigh Rezső*; az E. L. szerkesztője *Wolfner Pál* és a *diákturista egyesület elnöke: Matlaskovszky István*; a *műegyetemről*, a segítő egyesület elnöke: *Gradwohl Ferencz*, és a műegyetemi kör elnöke *Tóbiás Károly*; továbbá mi kolozsváriak, mindnyájan az egyetemi kör kiküldöttei: *Garzó Béla*, *Rajcsányi Gyula*, *Senn Ottó*, *Zombory Andor* és *Gergely György*.

Összesen tehát 10-en voltunk, sajnos, a vidéki akademiák nem küldtek egyetlen egy képviselőt sem.

November 12-én, szombaton délután 2 órakor érkezünk meg Turinba, a hol az óriási pályaudvart zsufolásig megtöltötte a sok száz főnyi diákság tarka tömege. Valamennyien egy igen sajtáságos alaku diáksapkát viseltek, a mely fakultásonként más-más színű posztóból készült. A jogászok kék, az orvosok piros, a philosophusok fehér, a techni-

kusok zöld, a gyógyszerész-vegyész hallgatók fekete színűt hordtak.

Zene szóllott, s hatalmas evvivázás hangzott fel, a mikor a kocsikból kiszállottunk s zászlónk köré csoportosulva fogadtuk a congressus fáradhatatlan főrendezőjének, dr. *Effisio* Giglio Tosnak baráti, szeretetteljes üdvözlését. Majd a minden nemzet zászlóiból alkotott csoportozat közé bevittük a mi zászlónkat is, és az elnökökkel karöltve gyalog vonultunk be a hosszú »Róma«-utezán, a melyen a hatalmas paloták szép látványt nyújtottak a verőfényes novemberi napon. Minden ház zászlódiszben pompázott, és az ablakokból, és az utezán a nagy közönség ezrei viszhangozták a bennünket kísérő olasz diákok éljenzését, a melyből állandóan kihangzott szeretett hazánk olasz neve.

A menet a főkorzón, a Galleria Subalpina üveggel fedett tágas csarnokában állott meg, a hol aztán *Ludwigh* Rezső a magyar küldöttség nevében remekül megfogalmazott olasz beszédben adott kifejezést az olasz ifjuság iránt érzett sympathiáknak s megköszönte a páratlanul lelkes fogadtatást. A szünni nem akaró evvivázás után, a szintén velünk érkezett belga küldöttek nevében *Foucard*, bruxeli egyetemi köri elnök mondott francia üdvözlő beszédet. Jellemző volt itt, hogy a nagy lelkesedés közben, melylyel bennünket körül vettek, mindeddig észre sem vették a belgák érkezését. Küldöttségünk relative elég nagy száma már itt is megmutatta imponáló hatását, sőt az első napokban valósággal

az elsőség szerepéhez juttatta a magyarokat. Olyan messziről ugyanis, mint mi lakunk, nem is reméltek ilyen nagyszámu megjelenést, — s a közelből nagyobb számban jövő francziák felett is meg volt az az előnyünk, hogy legelőször érkezünk, s egy tömegben; míg ők csak 3 nap alatt gyűltek össze teljes számban, apró csoportokban érkezve.

A Galleria Subalpinából a Diákszövetség házába vonultunk, a hol finom marsalával kocczintottuk össze először a baráti poharat szives vendéglátóinkkal.

Most a congressusi jelvények kiosztása következett, a melyet quasi érdemrend gyanánt adományozott az olasz közoktatásügyi miniszter. Egész kis iparművészeti remek alkotás a reliffel s felirással ékesített kis érem, egy barokk-stylú ezüst címerpaizs.

A délután a modern város főbb nevezetességeinek megnézésével telt el. Este mi is kivonultunk, az olasz fogadó bizottsággal együtt, a többi nemzetek részéről megérkezendő collegák fogadására, különösen azért, hogy demonstráljuk az érkezendő román ifjusággal azt, hogy mi daczára azon kósza híreknek, melyek a románoknak ellenünk való készülődéséről beszéltek, nem mentünk ellenséges indulattal a congressusra, sőt. ellenkezőleg a békeséget, a baráti együttműködést óhajtjuk velük, s a közeledésre az első lépést mi, az erősebb, a nagyobb nemzet ifjusága tesszük meg.

A románok azonban meglehetősen sovínista

TÁRGYA.

Czigány mellett.

*Hegedű szól, úgy sir minden húrja,
Fájon szállja szívem hangja meg,
S hallatára fölszakadnak újra
Szívemen a hegedő sebek;
Mintha angyal harsonája szólna
S végitélet napja lenne ma,
— Múlt időknek árnyit kelti sorba
Bús dalomnak búsabb dallama! —
Hosszú évek átélte szenvedése,
Boldog órák perczyi mámore,
Rég letünve, nem feledve még se
Gyermek évim gondtalan kora:
A csalódás gyötrő rémes árnya,
Mely kísérte minden léptemet,
S melynek férge szívem egyre rágja
S nemsokára sirba is temet:
Minden elzárt édes, fájó emlék,
Bú és minden kéjes érzelem:
Mély sirjából, hol halottként fekvék
Ujra élve ismét megjelen.*

*És vonulnak hosszú . . . hosszú sorban
És mint nézem szívem megre meg.
Oh, mert egyet nem találok ottan,
Nem jelenik egynek árnya meg.
A reménység, — hogy szívemre zárva
Mindörökre bírjam azt a lányt,
Kit szerettem s üdvöt tőle várva
Hón imádtam istenség gyanánt —
Ez nem ébred s nem tűnik föl újra
S mig merengve nézem . . . keresem,
Sirva sirja a hegedű húrja:
„Föl sem ébred soha . . . soha sem!”*

Porst Kálmán.

A titokszerű.

— Folytatás. —

A szerelmes pár már rég eltűnt, s én még mindig eszmélkedem. Eszembe jut sok zagyva, de mégis magasztos gondolat. A természet s a szerelem titkos szépségeiről elmélkedtem és rájövök arra az egyszerű következtetésre, hogy nem csupán az élet és természet egyes jelenetei szépek, elraga-

szellemben mutatkoztak be, a mikor is szónokuk, *Popescu*, rögtön a vasutnál kijelentette, hogy a nemzetközi congressusra azért jöttek el, hogy a „rumén nemzeti eszméknek a congressuson hangoztatói“ legyenek, s hogy demonstrálják a testvéri érzést a vendéglátó és a megjelenendő *román fajú* ifjak iránt. Tehát a nem román fajuakkal szemben előre is bementék, ha a harezot nem is de legalább is a hideg tartózkodást, a mit tényleg meg is kezdtek azzal, hogy kivált az első napokban teljesen félre vonultak, úgy szólván elkülönözve magukat az egész congressustól. Hogy a francziákkal és olaszokkal sem voltak oly jó lábon, mint azt beszédekben hangsúlyozott nyilatkozataikból kivilágó igyekezetük után várni lehetett, annak oka valószínűleg az volt, hogy azon szállodában, melybe bennünket magyarokat telepítettek, csakhamar egy törzsasztal keletkezett, a mely az összes idegen diákokat egyesítette, egy pár olasz fiúval együtt egy rokonszenves nemzetközi társasággá, a melyben a törzs publicumot, a központot, quasi házigazdai szerepet mi teljesítettük és a melyből csak a románok hiányoztak. Mindjárt az első este megjelentek a mi hívásunkra a párisi francziák, a belgák, a hollandusok, a svaizsiak, s a turini diákság legrokonszenvesebb tagja, a congressus főtitkára *Mackensie*, a ki aztán egész turini tartózkodásunk alatt ugyszólván a mi cicerónénk volt, s a magyarok mellett állandóan ébrentartotta a kedvező hangulatot.

Az első este már megszólaltak a jelenlevő

dok, vagy fenségesek, mondhatni a szerint, a mint kevesebb vagy több bennük a titokszerűség: hanem, ha a teremtés koronáját, az embert nézzük is, úgy találjuk, hogy ez Istennek *legtitkosabb*, talán épen mert *legremekebb* atkotása. Titkos vágyai, elrejtett érzelmei, gyötrő szenvedélyei nem a legrejtettebb forrásokból fakadnak-e?! És azt is tapasztaljuk, hogy minél érzőbb, minél értelmesebb lélek valaki, lénye előttünk annál titokszerűbb s egyszerűsmind annál vonzóbb. Így a nő általában véve a szépség, a kellem, a báj megtestesítője az emberek között. És valóban a nő egész alkotása, egész lénye mily titokszerű?! Már természeténél fogva a titokszerű felé hajlik. A nő egy leplezett szobor, ki kellemének és gondolatainak mindig csak egy parányi részét árulja el; őt sejteni igen, de kiismerni sohasem lehet. Mint anya és szűz egyaránt titokteljes, ki épen naivsága és tudatlansága által hódító, gyöngesége által erős; ki az erény és a legtitkosabb érzelmek: a szemérem és a szűzszerelm számára teremtett.

*

Hasonlóképen ily titokszerű, ily nőiesen és mélyen érző lelkek általában a nagy szellemek, különösen a nagy költők is. Ők is bizonyos tekintetben oly naiv lelkek, akár csak a nők. Azért oly vonzó és titkos szellem- és érzés erejüknel fogva

más nemzetűek is, és dictióikban mind a magyarok iránt való nagyrabecsülésüknek adtak kifejezést. Ugyancsak ekkor ismerkedtünk meg egy magas rangú jóakarónkkal, a hollandiai consullal, a ki is a két hollandiai diák meglátogatása végett jött a »Bue Rosso« szállodába, de a ki ettől kezdve állandóan velünk maradt, utmutatásokkal látott el és végül szép emlékekkel ajándékozott meg bennünket, többek közt Kossuth Lajosnak egy, eredetileg a nagy hazafitól kapott, fényképével.

Ugyancsak az első napon kereste fel társaságunkat *Dr. Basso, Kossuth* Lajosnak egykori híres orvosa, a ki szintén gyakran fordult meg körünkben, szivességét sokképen kimutatta, s végül a Kossuth sajátkezű ajánlásával ékesített orvosi tudományos munkájából adott emlékül egy-egy példányt mindenikünknek. Ugyancsak ő vezetett el bennünket a »via dei mille« nevezetes házához melyről minden turini ember tudja, hogy a magyaroknak legszentebb helye egész Olaszthonban. Az olasz fiuk örömmel csatlakoztak hozzánk, a midőn kegyeletünket leróni elmentünk a »governatore« egyszerű, de az olasz nagyuri paloták stíljében épült, házához. A falba márvány emléktábla van helyezve, melynek felírása a következő

»Luigi Kossuth

Gia Governatore D'Ungheria

Esule per la Libertà

in Questa Casa

azért oly fenségesek minden nemzet képzeletében és köztudatában. Már a régi görögök azt tartották, hogy a költészet őrző, melybe a muzsák ejtik a szűzi és ártatlan lelkeket. Ővék az érzelmek és indulatok, gondolatok és szenvedélyek titkos birodalma, mert az evangéliumban is írva vagyon, hogy a mennyeknek országa a kisdeteké, és azoké, valakik hozzájuk hasonlatosak.

Általában minden művész, de különösen a költő bizonyos primitív fogékonyság, naiv érzület és gyermeki ártatlanság következtében másnak látja a világot és az életet, mint a többi ember. A mi őket egykedvűen hagyja, attól ő megindul; a mi őket meghatja, attól ő rideg marad. Csak egy kis játéka a fénynek meg az árnyéknak, — s megremeget belé teste-lelke; vére fölpezsdül, szeme kigyul. A lét titkos megvetése párosul benne a természet imádatával, mely a képek és képzeletek kiapadhatatlan forrása.

A valódi költőknek titkos szenvedéseik vannak, mikben megtisztulnak eszméik és érzéseik, s így születnek meg örökszép alkotásaik. A fájdalom bájolóvá teszi hangjukat, miként a kiszűrt szemű csalóányét. Minden csekélység a szuró tövis hatásával lehet érzékeny lelkükre. Még az is bántja őket, hogy ha talán mások nagyobbak, mint ők. Az igazi költőnek, mikor teremteni indul, irigynek

Ebbe Lunga Dimoro
e mori
ill 20. Marzo 1894.*

Nagy tömeg vett körül bennünket az utcán s tiszteletteljes esendben hallgatta meg a diszmagyarba öltözött *Rajcsányi* Gyula collegánknak lelkes megemlékezését a mi nagy halhatatlanunkról és az őt oly őszinte és mély hódolattal körülvevő turini polgárságról.

De ha az események sorrendjét meg akarjuk tartani, vissza kell térnünk a nov. 23-iki megnyitó ünnepélyhez.

Ekkorára már összegyűltek a congressuson résztvevő minden nemzetnek képviselői, s új nemzetbeli nem jött többé, legfeljebb még a francziák és a sweiziak szaporodtak. Képviselve volt: Magyarország, Belgium, Franciaország, Hollandia, Nicaragua, San-Salvador, Buenos-Ayres, Bulgaria, Romania, Sweiz, Ausztriából Trieszt. Ezekon kívül voltak a congressuson angol, német és orosz fiuk is, de ezek nem jöttek hivatalosan az illető államokból. Az olasz egyetemek közül a következők voltak képviselve: Róma, Nápoly, Genova, Bologna, Pavia, Padua, Pisa, Florenz, Milano (műegyetem), Modena, Parma. A külföldiek lehettek vagy 40—50-en, az említett olasz egyetemekről szintén circa 50-en. A turiniak közül 18-an voltak hivatalos tagjai a congressusnak, pártoló tagjai közel 100-an. Az érdeklődő turini diákok pedig, a kik a nyilvánosabb mozzanatokon hűségesen demonstrálták külföldi vendé-

geik és az egész congressus eszméje iránti rokonszenvüket, sok százan vettek körül bennünket s különös lelkesedéssel éltették a magyarokat, a melylyel valóban szinte váratlanul magas piedestálra helyeztek, úgy hogy méltán tarthattunk a többi collegák feltámadó féltékenykedésétől. Szerencsére azonban ilyesmit legfeljebb egyetlen csoport részéről tapasztaltunk, kivált eleinte.

Nov. 13-án d. e. 10 órakor százakra menő diákság gyülekezett a Galleria Subalpinában, hogy onnét, két katona-zenekar hangjai mellett, hosszú sorban vonuljanak ki a zászlók tarka sokaságával feldiszitett Corso Victor Emmanuelén, az Olasz nemzeti egység félszázados emlékére rendezett országos kiállítás területére. Itt a hangversenyek csarnokában, a diszes „Verdi-salon“-ban, megtörtént az ünnepélyes megnyitás, melyen Turin legelőkelőbb közönsége volt jelen.

Az olasz diákhymnust, melyet az egyesült katonai zenekarok adtak elő, az egész nagyközönség fennállva hallgatta végig, a mi megkapó jele annak a megbecsülésnek, a melyben Itáliában a diákság, mint testület, részesül. A congressusi elnök Effisio Giglio Tos dr. pár szóval üdvözlővén a megjelent notabilitásokat, és a külföldi diákokat, a Congressust megnyitotta, s átadta a szót az olasz közoktatásügyi miniszter képviselőjének, a kinek lelkesítő beszéde után a turini egyetem rectorának majd a turini főpolgármesternek üdvözlő szavai következtek. Utóbbi egyenként megemlékezve a kép-

kell lenni mindazokra, a kiket maga fölött lát, s át kell hevülnie azon gondolattól, hogy alkotása végén maga alatt lássa mesterét, a kit imád.

A sok gyötrelem azonban külsőleg kevésbé vonzóvá teszi a nagy szellemeket, s csupán a gyakorlottabb szem veszi rajtuk észre a lángész s a lánglélek külső varázsát. Mert ezek különben rendszeren oly rossz viszonyok között élnek s oly beteges kinézésűek, hogy a ki rájuk néz, kívánná, hogy másutt lennének. Ritkán lehet látni olyant, ki rosszul ne érezné magát s az életet is meg ne unta volna. E jó és törekvő emberek arczán, — mondja egy éles megfigyelő, — gyöngye szegypir és torzképi vonás látszik.

Ime, az Istentől ihletett kiváló ember egész lényegében mily titokszerű!? Sokszor elgondoltam magamban, hogy ha például így sétáim közben egy rongyos, vézna, sápadt képű, kuszált haju vándorlegénnyel találkoznom, mily vegyes érzélem bámulnám meg ezt a rozoga testet, melynek lánglelke az egész világnak, az összes emberiségnek világított egykoron! . . .

* * *

De hová ragadtak gondolataim?! Már nagyon messzire bolyonghattam a csillagos, holdfényes éjszakába, mert im egyszerre csak egy hatalmas

épülettömb félelmesen magasztos körvonalai állottak előttem.

Ősrégi góth egyház volt. Mélyen megilletődve állottam meg a templom bejáratánál. A levélalaku hatalmas boltívek, a falakat támogató hatalmas gyámoszlopok, a szentélyben uralkodó sötétség, az oldalsarnokok homálya, a titkos átjáratok s a földbe sülyedt ajtók: mindez együttvéve a vallásos félelem és az *Istenség* titkos érzetét keltette föl bennem.

. . . *Isten . . . örök Titok . . . oh legfenségesebb Fogalom!* E szónál megszűnik minden ellenzés. *Oh örök titokszerűség . . . oh örök Fenség!* E fogalommal a kutató, nyughatatlan elme elsöndesül és imádatba mélyed. Eszembe jutnak *Newton* és *Bossuet*. Ezek midőn Isten nevének említésénél egész alázattal leemelék magasztos fejükről fővegeiket, talán csodálatraméltóbbak voltak, mint midőn az első azon világokat méregette, melyeknek porát a másik megvetni tanította . . .

Én is apró silány féreg kalaplevéve, titkos megnyugvással indultam haza a csöndes, csillagos éjszakában. S azon boldog tudatban tértem éji nyugalomra, hogy:

„Hanc diem non perdidit!“

Szöke Lőrincz.

viselt nemzetekről, legelőbb is a magyarok iránti sympathiáját apostrofálta.

Ezután a diákok viszont-üdvözlései következtek, a nemzetek nevei szerint abc. rendben egymás után. Általában meglehetősen internationalis eszmekörben mozogtak az üdvözlő szónokok, csak a romániai Popescu mondott sovínista szellemű beszédet, a melyben erősen hangsúlyozta a *vérségi kapcsolatot*, a mely őket olasz testvéreikhez köti. Utána nyomban *Ungheria* képviselőjében Wolfner Pál, budapesti küldött mondott üdvözlő beszédet, szerencsésen fejfegetve azt, hogy mily szépen lehet összeegyeztetni az általános emberi eszméket a nemzeti érzéssel. Beszél a renaissance hatalmas eszmeáradatáról, melyben megszületett az a szellemi, kölcsönhatás Italia és Magyarország között a mely az ujabbkori nemzeti irányu szabadságtörekvések idején, megpecsételte a két nemzet testvériségét, a közös történelmi múlt jegyében, a mely a két nemzetet *szellemi testvérekké* avatta.

A beszéd hatása elképzelhető. Miután az összes üdvözlőbeszéd elhangzott, az elnöklő Giglio Tos megtette jelentését a congressus előkészítéséről. Beszámolva levelezéseiről, többször említette fel egyetemünk nevét, valamint akkor is, midőn a képviselt főiskolák czimeit felsorolta.

Ugyancsak ekkor olvasta fel a rengeteg üdvözlő levelet és táviratot, a melyben a meg nem jelent angol, német, orosz, spanyol nevezetes egyetemek neveit hallottuk említeni, sőt voltak a levelek között Indiából, Japánból és Ausztráliából valók is.

Mindez élénk tanujele volt annak az általános érdeklődésnek és rokonszenvnek, melylyel a nemzetközi diákszövetség gondolatát az egész föld kerekességén fogadták.

Annyi kétségtelen, hogy a nagyszabásu és széleskörű érdeklődéssel és jóakarattal nem állott arányban a megjelentek száma.

De ne feledjük, hogy végre is ez az első ilyenü congressus volt és így nagyon sok részről bizalmatlanul tekintettek elébe, sőt a bámulatosan hirtelenül végzett előkészületeket látva, sokan a kudarczótól is félhettek.

Hisszük, hogy a második congressus már a a külhatás szempontjából is sikeresebb leend.

Mélyebb reflexiókkal azonban nem akarjuk nyújtani e hivatalos jelentésünket, miért is visszatérünk az események kronikai előadásához.

A megnyitási ünnepély délutánján a kiállítás érdekességeit és jelességeit mutogatták meg turini barátainak. És e kedélyesen eltöltött néhány óra alatt összeismerkedett a sok idegen, a kik mindnyáján egybehangzó bámulattal hódoltak meg a szépművészeti pavillonban Olaszhon modern festő és szobrász nemzedékének nagysága előtt.

Este diákösszejövétel volt a szövetség házában, a hol is a congressusi ünnepélyek, kirándulások és tárgyalások véglegesen megállapított rész-

letes programját ismertették meg. Ugyanekkor tartották meg az előértekezletet a corifeusok. Másnap, tehát 14 én d. e. Turin város vendégei voltunk, a hol is a speczialis turini itókát, a vermutot izleltették meg velünk, megfelelő reggeli kíséretében. E figyelmét a városnak a főpolgármesternek házigazdai szeretetreméltósága fűszerezte, a ki a magyarok iránt már fentebb jelzett sympathiáját ismételten a legszeretreméltóbb nyájassággal bizonyította be.

Délután már mint jó ismerősök gyűltünk össze a congressus megalakítására. Praecedens nélküli dolog lévén e gyűlés, a formálítások meglehetősen sok nehézséget okoztak. Mert a diákegyesületek, szervezetnélküli ifjúságok, egyetemi hatóságok, országok, nemzetek képviselőiből, tehát a *legkülönbözőbb* megbízásokkal ellátott delegatusokból azok igazolásánál és szereplésénél *egyöntetű* jogosságu alapot kellett keresni.

Végre is az előértekezlet javaslatai alapján a következőkben állapodtunk meg.

A congressus elnöke a vendéglátó, congressust szervező elnök legyen. Alelnökei: minden képviselt *nemzet* (nem ország, de nem is nemzeti-ség) képviselőinek külön-külön maguk között választott egy tagja.

Ha egy-egy nemzet képviselve van ugyan, de csak valamely más állam egyetemén fennálló diákolonia kiküldése folytán, tehát nem a saját nemzeti, — anyaállamából, — akkos ily csoport szintén küldhet alelnököt az elnöki tanácsba, de ott, valamint a plenumban is csupán tanácskozási joggal bír, szavazattal nem.

Az elnöki tanács, mely az elnökből, az alelnökökből és a főtitkárból áll, meghatározza az ügyrendet, a tanácskozási rendet, előkészíti a javaslatokat, a hozzáutasított kérdésekben dönt, végül egy állandóbb szervezetet, alapszabály elkészüléséig (a mely elkészítésre szintén ez állandósított tanács van jogositva), végrehajtó közegként szerepel.

A plenumban a szavazás fokozatos. És pedig a szavazás előtt a gyűlés felfüggesztendő, mely idő alatt az egyes nemzetek maguk között állapítják meg votumaikat még pedig úgy, hogy minden egyetem vagy főiskola küldöttei egyesületenként birva egy-egy szóval, külön-külön megállapodva, egyetemek szerint egyenként beadott szavazattal hozzák meg egy-egy nemzet közös határozatát. Az egyes nemzetek azután az ugyanígy választott alelnökük által adják le votumaikat az általános szavazásban. Elég complicált, de elég igazságos.

A tanácskozás hivatalos nyelve a francia, de meg van engedve mindenkinek, hazai nyelvén szólni megfelelő tolmácsolás mellett. Nagyon természetesen ezzel a joggal azonban csakis a vendéglátó és ennél fogva különösen nagy számban többségben levő nemzet élt és valószínűleg így lesz ezután is. A jegyzőkönyv is ezen a két nyelven

vezettetik, természetesen a határozatok hivatalos fogalmazása mindig francia nyelvű.

A tanácskozási rend tekintetében a zsinormértéket, a vezető elnök számára azon állam parlamentjének házszabályai képezik, melyben a congressus ülészik, kétes esetekben a francia kamara a főtekintély.

Most a szervezési hivatalos előmunkálatokról számolt be az elnöklő Giglio Tos dr., s azután megalakítottuk a tiszti kart.

Alelnökké lettek a belga Foucard, a francia Marcombes – a többiek nyilvános gyűlésen nem elnököltek.

Magyar alelnökké Ludwigh Rudolfot választottuk.

A románok Demetrescu Brăilát, később az ő ajánlatára a »transylvániai román nemzet (!)« képviselőjében *Lucivu Bolcas*, nagyváradi jogászt is megválasztották. Természetesen rögtön tiltakoztunk e kettős választás ellen, mire Demetrescu Brăila visszalépett s az ügyrend félreértésére hivatkozott. De mi még így sem voltunk megelégedve. Az elnök azonban megakadályozta a kitörni készülő vihart azzal, hogy az ügyet majd az elnöki tanács meg fogja vitatni s addig eldöntetlenül marad.

A főtitkárt és a többi titkárokat, jegyzőket az elnöki tanács és a vendéglátó egyetem hozzájárulásával, az elnök nevezte ki.

A főtitkárnak kell teljesíteni egyszersmind a tolmácsi szerepet is. E terhes és fontos hivatal Mackenzie Vilmos kapta meg és töltötte be, a magyarok nagy öröme, nagy szorgalommal és szeretetroméltósággal. Helyettesként olykor-olykor Richard francia kiküldött szerepelt, a ki olaszul is jól beszélt.

(Folyt. köv.)

Egyetemünk zenei viszonyai.

Irta: *Senn Ottó*

Csaknem ironiának vehetni, hogy én a kolozsvári egyetem zenei viszonyairól merészelek írni, annál is inkább, mert mindnyájan tudjuk, hogy az egyetemi polgárság igen mostohán bánt az utolsó időben a zene muzsájával. Ha nagyon pedáns volnék, ezikkem nem is terjedne néhány soron túl; de nem akarok kizárólag zenei életünk legközelebbi gyászos multjával foglalkozni, hanem egyszersmind jövőjével is, sőt főképen ezzel.

»Tempora mutantur« mondja a latin, s talán egyuttal az egyetemi polgárság közönye is a zene iránt; ez a reményem bátorít fel arra, hogy a jövővel is foglalkozzam, mert a multban hiába keresünk biztatót. Nem látunk egyebet örökös vajudásnál és kísérletezésnél; komoly eredményt sohasem értünk el. A zeneegylet megalapításának eszméjét ugyan sokan felvetették már, s talán testet is öltött egyszer-kétszer, de mielőtt elérhette volna a fejlődés stádiumát, ismét letűnt a láthatárról. Zenei életünk

eme fénypontjai is a mult homályába vesznek. Mutatják mindenesetre azt, hogy egyesekben mindig meg volt a jóakarát, kik fáradságot nem kimélve, igyekeztek célhoz jutni, de nemes törekvéseik nem találtak visszhangra, hajótörést szenvedtek.

Mi lehetett ennek oka? Nem annyira az anyagi támogatás és kellő alap hiánya, mint ezt némelyek feltüntetni akarják, hanem inkább az erkölcsi támogatás hiánya, az ifjuság közönye!

De mondom, bizom abban, hogy az, a mi másoknak nem sikerült, az sikerülend nekünk; s így megalakíthatjuk végre a zeneegyletet maradandólag. Gyors cselekvésre van azonban szükségünk.

Első kérdés az, miből állana a mi zeneegyletünk? Azt hiszem erre vonatkozólag mindnyájunk véleménye egyező. Mindenekelőtt énekkart kellene szerveznünk, s azután zenekart. Az énekkar megalakítása kétségenkívül kevesebb akadályba fog ütközni, mint a zenekar szervezése; s csak az kívánatos, hogy minél többen lépjenek a zeneegyletbe, mert komoly eredményt csak így mutathatunk fel.

Ha átestünk a kezdet nehézségein, egy másik nem kevésbé fontos kérdés merül föl; hogyan működünk a zene terén? Ezt a kérdést igen különbözőképen fogják fel, s még változóbbak rá a feleletek. A különböző véleményeket két felfogás köré csoportosítom. Az egyik rész azt képzei, hogy működésünk arra a néhány hazafias ünnepélyre fog szorítkozni, melyeket évenként meg szoktunk tartani, s a melyeken elénekelnök a himnuszt s a szózatot. Mások ismét azt akarják, hogy hangversenyeket is rendezzünk nagyszabásu zenei produkeziókkal, s egyetemi zeneegylet alatt szinfóniai társaság-félét képzelnek maguknak.

Véleményem az, hogy mindkét fél eltévesztett irányt képvisel: hogy miért, azt a következőkben igyekezem megindokolni.

A mi az első irányt illeti, helyeslem benne azt, hogy megkívánja szüntetni azon miseriákat, melyekkel küzdenünk kellett, valahányszor ünnepélyt akartunk rendezni, nem lévén sem énekkarunk, sem zenekarunk, úgy hogy kénytelenek voltunk mások szivességétől függni. Mondom, ennyiben helyeslem ez irányt, de azt gondolom, hogy itt még nem szabad megállanunk. Működésünk igen egyoldalú volna, a zenekar nem fejthetné ki erejét, sőt az énekkar, sem, mert akkor egyebet sohasem énekelhetnénk, mint a himnuszt és a szózatot; nem is említve azt, hogy működésünk ilyenformán a kényszer bélyegét hordaná magán.

A mi pedig a második irányt illeti, az még helytelenebb; s ha ezt követnők, a kudarcz elmaradhatatlan volna. Hogy foghatnánk mi azonnal ily nagy dologbal Kezdjük csak meg szerényen, ne akarjunk igen nagy tüzet gyújtani, mert ez ugyis elaludna rövid idő alatt. — Ilyesmivel majd akkor foglalkozhatunk, ha már komolyan munkáltunk; egyelőre ne is gondoljunk rá.

Véleményem az, hogy tartsuk meg itt is az

arany középutat; s a fődolog csak az, hogy a zenében *komolyabb irányt* kövessünk. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy a classikusoknak nehéz műveit adjuk elő, hanem csakis azt, hogy ne vetődjünk a tánczene terére.

Meg akarok itt emlékezni azon téves felfogásról, mely azt tartja, hogy a mi classikus, az nem melódikus. Azért mindenre a mi nem fülbemászó, azt szokták mondani, hogy ez classikus. Teljesen hibás vélemény! Erre vonatkozólag csak *Mendelssohn* dalaít akarom felhozni, melyekről senki sem tagadhatja el azt, hogy melódikusak s e mellett mégis classikusak.

Ezzel csak arra akarok rámutatni, hogy adhatunk elő oly műveket is, a melyek a mellett, hogy classikusak, egyszersmind melódikusak is. Különben az, hogy milyen tekintetben adjunk működésünknek komolyabb irányt s hogyan, az a karmesternek lesz feladata.

Áttérek most arra a további kérdésre hogy mikor és hol működjünk? Mindenesetre elsősorban az említett traditionalis ünnepélyeken; ezeken kívül azonban rendezhetnénk matinékat is, melyekben egyrészt tág tere nyílna működésüknek, másrészt, anyagilag is segitenék a kört. A tavalyi sikerült matinékre gondolok, a mikor ezt a kérdést felvetem.

Rá akarok mutatni arra is, hogy könnyűség lesz ily matinékat rendezni, ha majd szervezett ének- és zenekarunk lesz. Meg kell említenem azt a körülményt is, hogy a tartandó próbák igen alkalmasak lesznek arra, hogy azokon olyanok is gyakorolhassák magukat, kiknek máskülönben erre alkalmuk nem volna.

Az idei választmány szintén kitzte programjába a zeneegylet megalakítását.

Az első lépéseket már megtettük, s a megvalósulás csak az egyetemi polgárságtól függ. Ha az erkölcsi pártfogás meglesz, — a miben nem kételkedem, — akkor végre tésztet fog öltetni a sokszor felvetett eszme, s akkor majd örömet fogja bárki is kezébe venni a tollat, hogy az ifjuság zenei működéséről írjon, mert nem kell majd azon törnie fejét, hogy tulajdonképen mit írjon. — Bárha nem esalnának meg reményeim!!

Az egyetem gyászünnepélye.

Egyetemünk tanácsa az ifjúsággal együtt nov. 19-én tartotta meg gyászünnepélyét a Redoutban Erzsébet királynénkért. Ez ünnepélyen városunk előkelősége majdnem teljes számban jelent meg; különösen a hölgyek voltak nagy számmal.

Pont 12 órakor jelent meg az egyetemi tanács, élén a rectorral fekete diszmagyarban, ki miután röviden megemlékezett az országot ért nagy veszteségről, fölkérte dr. *Márki* Sándort, egyetemünk e tudós tanárát, hogy emlékbeszédét sziveskedjék megtartani. Általános figyelemmel hallgatták a je-

lenlevők e mindenben remek és tartalmas beszédet és beszéde alatt nem egy hölgy száritotta fel könyveit, midőn Nagyasszonyunk szeretetét nemzetünk iránt s tragikus halálát oly hűen és elevenen festette. Nem hizelgünk, midőn azt mondjuk, hogy Márki e beszéde legfényesebb és leghatásosabb volt eddig elmondott beszédeinek. A közönség nem is fukarkodott az elismeréssel, mert a beszéd végétével nagy tapsviharral jutalmazta a szónokot, ki mindnyájunk érzelmét oly hűen és intenzíve tolmácsolta.

E remek emlékbeszédből helyünk szűk volta miatt csak keveset közölhetünk, különben megemlítjük, hogy dr. Márki Sándor kinyomattatta azt melynek tiszta jövedelmét a mensa academiának szánta.

Nagy királyainkra a történelem úgy veti fényét, — kezdi beszédét, — mint a szilajan lobogó viharfáklya, mely élesen megvilágítja az arcot, bizonytalanul a testet, homályban hagyja a környezetet; *nagy királyasszonyainkra* úgy, mint a csöndesen égő templomi öröklámpa, mely mellett imádkozni kell, nem látni s áhítatra az gerjeszt leginkább, a mi nek körvonalai összefolynak szemünk előtt.

A *történelem* az édesen álmódó *Emesétől* fogva a törrel átdöfött szívé *Erzsébetig* minden nagyasszonyunknál szemben találja magával a *mythost* és a *legendát*. Erzsébet királynéről akarván szólni adatokban szegénynek érzi magát; rendelkezésére áll ugyan a hivatalos és nem hivatalos lapok, valamint az országgyűlési iratok sok száz kötete; de aggódva emlegeti, hogy nem férhet a királyné s köznyezete magánleveleihez, a főudvarmesteri hivatal okirataihoz és hogy ha a belső emberek közül néhányan már közrebocsátották is jegyzeteik töredekeit, a többiek tartózkodók és nem nyilatkoznak sem élőszóval, sem emlékiratokban.

A *törvényhozás* pedig tizenkilencz nappal Erzsébet királyné megdicsőülése után habozás nélkül kimondja történeti ítéletét, midőn »soha nem szünnő bálánk és kegyeletünk jeléül« a magyar nemzet legméltóságosabb történetkönyvébe, a törvénykönyvbe iktatja »hőn szeretett királynénknak, a haza jóléte nemtőjének áldásos emlékét.«

A királyné rég befejezte már dicsőséges történetét, — mondja a szónok beszéde végére érve — midőn az édes anyát még gyötörte a hosszú, nehéz, sötét éj, melyben nyugalma egy álarcozott halál. Tőlünk valóban irigy sors önző átka vette el: nőben a Széchenyi végzete.

Odament a fájdalmas anya, hol bujával legjobban elrejtőzhetett a világ szemei elől. Ki valaha egy egész nemzet siró asszonyainak könnyét törülte le, nem gondolt a maga könyveinek fölszáritásával és senkivel sem osztotta meg bánatát.

De gyásza éjjelébe is bevilágított a nemzet öröme. Magyarjaival együtt ünnepelte az ezredév beteltét: a templomban, a munka ünnepén, az országgyűlés hódolásokor. Az érzelmeknek milyen

zivatara volt az, mely ellenálhatatlan erővel tört ki a törvényhozók szivéből, midőn a szónok a királyné nevét említette! »És az a hófehér arcz — írja egy szemtanu — egyszerre csak elkezd pirosodni . . . mindig jobban-jobban. Milyen káprázat! Ferencz József király mellett ott ült egy életpiros királyné. Egy perczig tartott az egész. Szemei tágra nyitak s a régi ragyogás kiesillant belőlük. S a szemekből, melyek úgy tudtak valaha mosolyogni, hogy egy szomoru országot vidítottak föl, egy könyceseppe bugygyant ki. Százan és százan látták a drága könyceseppet. Megvolt a reciprocitas. Egy mosolygó ország föl tudta vidítani a királynét. A felséges asszony szeméhez emelte csipkés zseb-kendőjét, letörölte vele a könnyet . . . A király mellett újra ott ült a gyászba borult királyné, a Mater Dolorosa«.

Mije volt a nemzetnek a királyné, megmutatta a trónbeszéd, melynél szebbet, nemzétéért buzgóbbat magyar király az Árpádok korában sem mondhatott volna. Ki álmodhatott huszonkilencz év előtt ilyen apotheosisról, ha csak az az élszobor nem, a ki akkor a hit és remény érzelmei mellé a szeretetet is beoltotta a nemzet és király szivébe! Hogy könnyek jelenjenek meg magának a királynak szemében is! És ki merte volna remélni, hogy egy esztendő múlva a hatalmas német császárnak a magyar királyné azért siet köszönetet mondani, hogy »oly gyönyörű és szivhez szóló felköszöntőben emlékezett meg az ő szeretett magyar nemzetéről?« S hogy ennek a hatása alatt a király, tervét előbb csupán a királynéval közölve, *tíz* nagy magyarnak, köztük Boeskaynak és Bethlennek is szobrot emeltet? És ki hitte volna, hogy a nemzetnek oly hamar, alig egy év leforgása alatt már a *tizenegyedik* szoborról kell gondoskodnia, s emléket állítania annak a királynénak, kinek a törvénykönyvben már is éreznél maradandóbb emléket állított?

Enyhülni fog a fájdalom, mely a genfi nyomorult merénylet hírére sziveinket még most is összeszorítja; tünedezik a meghatottság, mely akkor csak könyezni tudott, nem itélni. De a nemzet és a történelem törvényszéke készen van már a maga ítéletével s könnyein keresztül sem foszlott szét az az igazság, hogy nagyobb és egy nemzet hálájára méltóbb küldetést alig teljesített asszony mint Erzsébet királyné, ki a nemzetet önmagának s világtörténeti küldetésének visszaadni segítette.

A kiegyezést kétségkívül politikai eszély, legfőképpen pedig történelmi szükséglet teremtette meg; de egy jó asszony, egy nagy királyné szeretete egyengette hozzá az utat. Könnyeivel mosta a mocsárba dőlt szobrot s azt épen eszent könyek miatt nem kellett férfivérrel mosogatni. És szelleme ott lesz, midőn a nemzet apraja, nagyja ismét fölemeli a szobrot arra a helyre, melyen egykor tündökölt, melyen azonban helyét sokáig egy más szobor foglalta el. A méltóságos óriás alak fölött, melynek »egyik kezében háborui kard, má-

sik kezében győzelmi zászló,« ott lebeg Erzsébet, a *haza jötevő nemtője*, olajággal a kezében.

Mérhetetlen fájdalomában ott térdel előtte a király. »A mindenhatóhoz esedezik, ki oly nehezen sujtotta, adjon erőt neki, hogy véghez vihesse, mire hivatva van. Imádkozik, áldja meg népeit és világosítsa fel őket, hogy megtalálják a *szeretet* és *együttérzés* útját, a melyen viruljanak és boldogok legyenek«.¹

S a bárdok, négy évtizeddel előbb lángsirba menni készek, ötszázan éneklik hangosan a vértanu királyné dalát. Emléke sir a lanton még, s kit a mienkké tett: áldás a király fejére minden dal. Nincs ki dicsesel nem ejtené nevét; nincs ki ne mondaná, hogy »Éljen a király!«

Ezután rátér boldogult királynénk élettörténetére, nem mulasztván el még a legkisebb részletet is, melyből Nagyasszonyunk végtelen szeretete és jósága nemzetünk és királyunk iránt megnyilatkozott.

A beszéd végeztével ismét a rector állott fel, s megköszönve a tanács nevében a szónoknak szívesességét, a király éltetésével az ünnepély véget ért.

I.

Francia szakosztály.

Az egyetemi társasélet képe, mintha megváltozott volna pár év alatt. Mindenben forrongás, kialakulás, ujtás, reform. Bár nem állítom, hogy ez évvel, a körü tagok számának magasabbra szökkenése egymaga, elegendő lehetne a kör nagyobb mozgalmu életének, hogy úgy mondjam megújodásának megítélésére; de az kétségkívüli, hogy az előző évekhez viszonyított sokkal nagyobb szám, már az ifjuság nagyobb arányu érdeklődését mutatja, szemmel láthatóan bizonyítja. De feltűnteti a változást az a sok szép és életrevaló eszme, mely régebb óta forrong az egyetemi kör kebelében a nélkül, hogy valamennyi kiforrott, életet nyert volna.

Innen került ki a »Menza Akademia« üdvös, szép eszméje, mely már gyümölcseit is termi, szóba jött a »nemzeti diákszövetség« ügye, ujabban a »diákokthon« kérdése; most pedig az idegen nyelvü társalgó körök s ezzel kapcsolatban a »francia társalgási és önképzőkör« eszméje is felszínre került.

Hasonlít ez a forrongás, kialakulás a természet ébredéséhez, a tavaszhoz. Midőn megújul, megindul minden; meg — a télen át — úgy szólva dermedten fekvő föld, szinte élettelen álló fák életfolyása, vérkeringése, megmozdul a rög, kihajt az ág s a fölfakadt rügy uj hajtásba szökken. Ilyen uj hajtás, a legujabb, legifjabb hajtás a vén törzsön az egyetemi körü »francia szakosztály.« Fialat, zsenge hajtás még, melyet az álta-

¹ Népeihez 1898. szept. 16. intézett kiáltványában.

lános mozgalom tavasza fakasztott fel s melyre mindjárt keletkezése, gyarapodása idején növesztőleg, fejlesztőleg hat az a lágy szellő, mely Italia derült ege alól száll felénk, a „Corda Fratres“ sel megindult „nemzetközi diákszövetség“ eszméje, mely az összes nemzetek főiskolai hallgatósága között áldásos kölesönhatást s ez uton szellemi közösséget, sőt többet, békét, szeretetet törekszik létesíteni. Elérte-e célját, az mellékes az ideal szép, nemes szinte magasztos. Ki harezoljon az idealokért, ha az ifjuság nem!

Nem akarom elvitatni a »Beköszöntő« től, hogy nekünk »erős és meg nem kérlelhető nemzeti érzés kell.« Magam is azt tartom, azt hiszem, nem, megvagyok győződve róla, hogy csak ez lehet hazánk jövődjő nagyságának egyedüli és biztos záloga. És mégis kérem az igen tisztelt egyetemi polgártárs urakat, hogy karolják föl az idegen nyelvek s közelebről magának a »francia szakosztály«-nak ügyét körünkben, éppen magyar nemzeti érzésünk kialakulása érdekéből is. Ellenmondásnak tetszhetik első tekintetre állításom; de az ellenmondás, alig kell mondanom, hogy csak látszólagos. Mert hiszen az erős és kérlelhetetlen nemzeti érzés csak ott létezhetik, a hol sajátos nemzeti érzés, hogy ugy fejezzem ki magam, öntudatra ébredt nemzeti érzés létezik.

Már pedig az öntudatra ébredéshez a *nem én* állítása nélkül el nem juthatunk. Mit talán érthetőbben fejez ki az a sokszor hallott, régi, de mindig megújuló igazság, hogy az önismeretre csak mások ismerete vezet. Másokat kell tehát megismernünk; az idegen nyelvek alkatát, a bennök kifejezésre jutó sajátos szellemet, a bennök megnyilatkozó életerőt, lelket; ezt megismerve önkénytelenül fölédredünk, eljutunk a miénk külömbözőségének tudatára, az s idegen behatásra okvetlenül következik a mi szellemünk kifelé hatása, sajátos reagálása, mely annál sokoldalubb, mennél több irányból jött a behatás és annál sajátosabb, következőleg erősebb, izmosabb, minél többfelé kihat. Igy és csak ekkor igazán a miénk, mely minden mást legyőz, minden más fölött áll, de melyre mint látjuk, nem az idegen elvetése, de éppen fölhasználása, annak kölesönhatása, segítsége utján jutottunk. Ez a szakosztály is tehát végelemzésében a nemzeti érzést akarja munkálni, a magyar nemzeti szellemet fejleszteni, izmosítani s e mellett egészen eltörpül a cél másik oldala a tisztán hasznossági szempont. Pedig ez sem megvetendő s egymaga elég volna arra a másik nélkül is, hogy minden egyetemi hallgató, vagy legalább azok, kiknek megélhetésükért küzködniök nem igen kell, megszivleljék a dolgot, figyelmekre méltassák az eszmét és a tagok sorába álljanak. Azt vethetnék ellenem, hogy sok a dolguk, nem érnek rá! Ha nem felelem is azt, hogy mindenre ráérünk csak akarnunk kell, azt felelhetem, hogy erre minden esetre ráérünk. Mert hiszen e kör szinte szórakoztatva oktat, játék

közben tanít. Először természetesen nem megy; nem egyszer magunk is megmosolyogjuk construált mondatainkat, de lassan-lassan olvasgatva csupa kíváncsiságból is a francia lapot, azt vesszük észre, hogy már egy jó esomó szót tanultunk meg, hogy könnyebben megy a kiejtés, szokott a fülünk, megértjük a mit mások mondanak; azután próbálgatunk írni, fordítani és a többi és szinte észre sem vesszük, hogy a francziához is értünk. Ezt a folyamatot megkönnyíti igen-igen nagy mértékben, hogy egymás közt feszélyezés nélkül teszünk mindent.

A haladottabbak, — az önképzőköri üléseken — már irodalmi művekkel, fordításokkal esetleg francziául írott kisebb előadásokkal, költemények elszavalásával stb. állhatnának elő, mint ezt a neuchâteli szünidei francia tanfolyamokon láttam s ez uton törekednénk, hogy az önképzőkör magas szellemü irodalmi körré bővüljön ki idővel, melyben a jobb művek jutalomdíjat is kapnának...

Ismételten kérem a tisztelt egyetemi polgártárs urakat, tömörüljünk, álljunk össze és alakítsuk meg a francia szakosztályt, mely az egyetemi kör kebeléből nyerjen életerőt, innen szivhassa magába az életnedvet. ne legyen ez csupán csak, hogy ugy mondjam, a francia szakosoké, de legyen ez az egész egyetemi ifjuságé. Ez uton fokoznók az érdeklődést a nagyközönség körében is egy olyan modern nyelv iránt, mely szépsége, hangzatossága tekintetében az elsők között áll, mely külföldön mindenütt rendes tárgy a középiskolákban, míg a mieinkben csak mostoha gyermek, sőt a legtöbblől egészen hiányzik. Egyetemünkön is alig pár éve van rendes tanszéke, de hogy nagy az érdeklődés iránta, mutatja a hallgatóság nagymérvü megszaporodása, kik között több idegen szakos is akad.

Ennek a révén a belső közvetlen érintkezés, egymás iránti vonzalom, barátság, szeretet is csak növekedni fog s az együtt töltött esték emlékezete üdvösen hatna ki talán életünk későbbi korszakaira is.

Adja az ég, hogy így legyen!

Séra Kálmán.

EGYETEMI-KÖR.

Az »Egyetemi kör« választmánya november hó 23-án gyűlést tartott. E gyűlést nagy érdeklődéssel várták nemcsak a választmányi, — hanem a kör tagok is. Mi sem bizonyítja jobban e nagy érdeklődést, mint az, hogy a választmány minden tagja — Turinban levők kivételével — jelen volt. A gyűlés tárgysorozata a következő volt: 1) Elnöki megnyitó. 2) Tisztviselők jelentése. 3) Az ifjusági tüntetésekről az »Egyetemi Lapok«-ban megjelent cikkek bírálata. 4) Indítványok, interpellációk.

A két első pont tárgyalása aránylag esendesen és kevesebb vita nélkül folyt le, de annál hevesebb volt a 3-ik pont tárgyalása, mert bár a vi-

tás ezikk ezélatosság nélkül volt megírva, mégis némelyek ezt magukra sértőnek találták.

Hédervári Lehel I. alelnök nyitotta meg a gyűlést s tette meg jelentését működéséről. Majd Szabó Imre II. alelnök jelentette, hogy megalakította a böles. szakosztályt, megtette az előkészületeket a sakkversenyre, önképzőköri gyűlést tartott. Átadta küldöttség élén Bölönyi József intendáns urnak a kör diszoklevelét. Megköszönte az Egyetemi tanács által adományozott 400 koronát. Dülőre vitte a kölcsön ügyét.

Jelentését köszönettel vették tudomásul.

Gabányi főtitkár és Imbery pénztáros tették meg ezután jelentéseiket.

Kmoschek főkönyvtáros örömmel jelenti, hogy a könyvtárt nagyon sokan használják.

Fabinyi Rudolf és Török István ellenőrök tettek meg ezután terjedelmes jelentéseiket, melynek mindenre kiterjedő figyelme a választmányt valóban meglepte. Jelentik, hogy a kör tisztviselői a reájok bízott feladatokat pontosan végzik. Jegyzőkönyvi köszönetet szavaznak lelkiismeretes fáradozásukért.

A 3-ik pont tárgyalásánál *Polcz* Rezső főszerkesztő szólal fel s tiltakozik az ellen, hogy a választmány az Egyetemi Lapok iránya felett ellenőrzést gyakoroljon, szorinte a választmányt csupán az anyagi ügyek ellenőrzése illeti meg. Maga magával szemben felveti a bizalmi kérdést. Felszólása nyomán hosszabb vita keletkezett, a melyben *Ditrői* Nándor, *Kmoschek* Elek, *Gabányi* Imre és *Hédervári* Lehel vettek részt. A vita berekesztetvén, a választmány kimondotta, hogy az Egyetemi Lapok felett censurát gyakorolni nem óhajt, csupán kívánatosnak tartja azt, hogy a lapok iránya a kör választmányának véleményével öszhangzásban legyen. Végül a választmány egyhangulag bizalmat szavazott a szerkesztőségnek. Viszont a főszerkesztőt megbizta a gyűlés, hogy az incriminált ezikk egyes téves információit rectificálja.

Elnök megköszönve a tagok érdeklődését, a gyűlést bezárta.

A kolozsvári F. J. tud. Egyetemi Kör önképzőköre első rendes gyűlését, november 20-án d. e. 11 órán kezdve tartotta meg a kör helyiségében. A gyűlést *Szabó* Imre önk. k. alelnök vezette, ki megnyitó beszédében nagy vonásokban reámutatott az egyedül helyes útra, a melyen az önképzőkörnek haladnia kell s lelkes szavakkal buzdította a tagokat kitartó munkásságra. Ezután *Szóke* Lőrincz bh. olvasta fel »Arany János kisebb költői elbeszéléseiről« szoló gondos tanulmányt írt dolgozatát, melyet a jelenlevők megéltjeneztek. A művet *Biró* Lajos bh. vette ki bírálatra. A következő működő *Szele* Béla bh. volt. *Kiss* József »Simon Judit«-ját adta elő olyan találó hangon, oly igaz érzéssel és jellemző erővel, hogy szavalaatát a kör egyhangulag első fokozatra ítélte. Az utolsó pontról, *Asztalos* Kálmán jh. »Incompatibilitas« cz. humoreszkjéről elég dicséret annyit mondanunk, hogy folytonosan

derült hangulatban tartotta a hallgatókat. A gyűlés az alelnök éltetésével déli fél egy órakor ért véget.

Az Egyetemi Kör francia szakosztálya november 27-én tartotta első alakuló közgyűlését. Az egyetemi kör által felvetett eszmét a választmány megbízásából Séra Kálmán tolmácsolta a közgyűlésen s elmondotta, hogy mily lényeges szükséglet egy »Francia szakosztály« létesítése s épen ezért kéri a közgyűlést, mondja ki a »Francia szakosztály« megalakulását s addig is, míg az ügyrendtartás elkészül, válaszsza meg tisztviselőit s kezdje meg szabályszerű működését. Egyszersmind az elnöki szék betöltésére ajánlja Rácz Sándor IV. éves b. hallgató megválasztását.

A közgyűlés Séra indítványát elfogadja s határozatilag kimondja, hogy »Francia szakosztályt« létesít s elnökévé Rácz Sándort választja. Azután a tisztikar többi tagját választja meg a közgyűlés: Alelnökök lettek: Séra Kálmán, Senn Ottó. Titkár: Hadik Béla. Főjegyző: Biró István. Aljegyző: Gauthier Lajos. Lapfelügyelő: Bányai Elemér. Pénztáros: Kririn Lajos. Ellenőr: Zombory Andor.

Választmányi tagokul megválasztottak: *Polcz* Rezső, *Szabó* Imre, *Kmoschek* Elek.

A tisztviselői kar megválasztása után a szakosztály *Harasi* Gyula drt., a francia nyelv ny. rendes tanárát tiszteletbeli tagjává választotta.

Az egyetemi Kör jogi szakosztálya november hó 26-án gyűlést tartott, melyen *Polcz* Rezső IV. é. j. h. olvasott fel a jogi szakoktatás reformjáról. A felolvasás széles körű vitát provokált, melyben *Biró* Balázs, *Blichardt* Kálmán és mások vettek részt. Különösen az egyes tárgyak évek szerint való előadási sorrendje, az általános tandíjmentesség, a vizsgák és a special collegiumok intézményének kérdése költötte fel az érdeklődést. *László* Márton jogeseteket adott elő. *Pavlovits* Milos szintén adott elő egy jogesetet, mely azonban csak a jövő gyűlésen fog tárgyalatni. *Gabányi* Imre előterjesztette, hogy az egyetemi kör alapszabályainak általa készített reform-tervét december 3-án a kör asztalára teszi, hogy mindenki megtehesse rá észrevételeit és hogy a következő gyűlésen tárgyalható legyen. A lemondás következtében megürült titkári állásra *Kriza* János I. é. joghallgató választatott. Az is elhatározottatott a gyűlésen, hogy ezután fontosabb jogesetek nem azon a gyűlésen tárgyalatnak, a melyen előadattak, hanem az utána következőn. Sőt egyes esetekben a jogeset leírása a kör fekete tábláján közszemlére fog tételni. A népes gyűlés 9 óra után ért véget.

SEGÉLYEGYLET.

A tanárjelöltek matinéja.

A tanárjelöltek, a kik már több, mint két éve nem adtak magukról életjelt, f. hó 4-én olyan esinos matinét rendeztek segélyegyletük javára, a

Redoutban, a milyent a közelebről lefolyt években a kolozsvári egyetemnek egyik ifjusági testülete sem produkált. A nézőteret a legelőkelőbb közönség, köztük leginkább egyetemi tanárok és családjaik töltötték meg. Az erkélyüléseket és a karzatot a kolozsvári diákság töltötte meg zsufozásig.

Szóval az egész matiné úgy anyagilag, mint erkölcsileg oly szépen sikerült, hogy — nem ugyan erkölcsi, de anyagi tekintetben — Körünk is bátran megirigyelhetné.

A műsor különben, melynek minden egyes száma a hallgatóságot zajos tapsokra ragadta, a következő volt.

Sárkány Lorándnak, a tanárjelöltek segélyegylete elnökének rövid, de hangulatos megnyitója után *Stodolny* Gyula tj. »Egy ezukorka piros papirban« című szellemes tárczáját olvasta fel. Utána *Kassai* Károly ur, a Nemz. Színház művésze énekelt Gounod Faustjából a Valentin dalát, majd a zúgó tapsokra a »Gésák«-ból énekelt egy dalt. Csengő baritonja feltűnően érvényesült a Redoutnak tágas nagytermében. Énekét Stefanidesz Károly ur a Színház karmestere kísérte.

Dr *Márki* Sándor, egyetemünk egyik legnépszerűbb professora lépett ezután a felolvasó asztalhoz és »A középkori nő« cím alatt igen érdekes dolgokat mondott el a régi, de ragyogó lovagkor nőiről és társadalmi szokásairól. Szünni nem akaró taps és éljenzés közt fejezte be felolvasását.

Hadik Béla tj. Pásztory Gyula tj. zongora kísérete mellett *Verdi Troubadour*-jának a legjobb részleteket játszotta hegedün. Habár a játékának technikája még nem teljesen kifejlett, de azért érzés van a játékában, a mi a sikernek mindenestre elengedhetetlen kelléke. Ügyes játékát a közönség hosszas, zúgó tapsviharral követte.

Deésy Sándor szavaltá ezután *Jókai: A munkácsi rab* című költeményét. Deésynek mindenféle modulációra képes, bámulatos hangja, mely legalkalmasabb az ilyenfajta költemények elszavalására, a hallgatóságot sokáig tartó, lelkes éljenzésre ragadta.

Végül *Rácz Dezső* (I. heg.), *Borsody K.* (II. heg.), *Madari Zoltán* (viola) *Szeremley Béla* (cello) és *Pásztory Gyula* (zongora) *Erkel »Bánk-bán«* jából és *Hunyadi László«* jából, továbbá népdalokból ügyesen összeállított egyveleget adtak elő.

A közönség a tanárjelöltek éljenzése közben távozott.

A filozopter kisasszonyok távollétükkel tündököltek.

Lexi.

A kolozsvári ev. ref. theol. fakultás ifjusága f. hó 7-én az intézet disztermében hangversenyt rendezett. A fakultás internátusában lakó theologusok és tanárjelöltek eddig majdnem minden évadban olyan sikerült concerteket rendeztek, hogy a kolozsvári közönség az élvezetes est reményében most is színiültig megtöltötte a termet.

A műsor a következő volt:

Gounod »Faust ábránd«-ja után, melyet a fakultási ifjuság zenekara adott elő, *Deésy* Sándor bh. szavalt egy monologot *Váradi A. »Iskatoróth«* cz. tragédiájából nagy hatással. Utána *Rácz Dezső* bh. hegedülte *Zsadányi »Boka«* érzésteljesen s a szünni nem akaró tapsokra *Hubay »Csárdajeleneteiből«* hegedült. Játékát *Pásztory Gy.* diszerét zongorajátéka kísérte.

Az ifjusági énekkar ezután *népdalokat* énekelt, melyeket *Borsay S.* a kolozsvári honvédzenekar karmestere állított össze. A zajos éljenzésre megismételték a precizül előadott népdalok legszebbjeit.

Erre »*Serznata Veneziana*« című quartettet adták elő *Rácz D.*, *Borsodi K.*, *Seprődi I.* és *Szeremley B.*

Nagy Elemér vig monologja tartotta ezután folytonos derűtségben a közönséget, mire a fakultás zenekara játszott *Borsay S.* által összeállított népdalokat, melyeket a népszerű karmester maga dirigált. Annyira tetszetek, különösen a »Gyimesi vadvirág« nótái, hogy a szünni nem akaró tapsokra meg kellett azokat ismételni.

Erre *Székely János Váradi Antal »Petőfi a Hortobágyon«* cz. hangulatos melodramáját adta elő, nagy hatást keltve.

A szép sikerű concertet *Meyerbeer* örökszép *Koronázási indulója* zárta be.

K. E.

Lapszemle.

Két esemény foglalkoztatja majdnem kivétel nélkül az ifjusági lapokat: a turini kongresszus s ezzel kapcsolatban az oláhok támadásai, ezután a budapesti tüntetések s a rendőrség brutálítása.

Az *Egyetemi Lapok* vezércikk-írója botrányhősöknek nevezi az oláhokat, s végre üdvözli a magyar kiküldötteket sikeres állásfoglalásukért. Ez a cikk éppen olyan éles hangon van megírva, mint a következő, mely a budapesti főkapitányt teszi felelőssé rendőrségének garázdálkodásáért. Erre *Ludwig Rezső*, a turini magyar küldöttség elnöke; számol be a turini útról.

Megemlítendő még *Szemenyei Kornél* cikke az országos diákszövetségről. Ez tulajdonképpen felelet a mi lapjaink 2. számában megjelent cikkre, a melyben kifejeztük azt, hogy a budapesti elnökségnek erélyes mozgalmat kellene megindítania a diákszövetség felelevenítésére. Ebben azon véleménynek ad kifejezést, hogy a diákszövetséget más alapon kell megalakítani. Szerinte csupán a barátság volna hivatva azon tényleges összeköttetést magunk között létrehozni, a melyre szükségünk van. Közelednünk kell egymáshoz, »mert így — ugymond — a magyar ifjuság majd fel is tud lépni oly imponáló tekintélylyel, mit eddig sajnos nélkülöz.«

A *Débrezeni Főiskolai Lapok* vezércikke »A mi jó barátaink« czimen szintén az oláhokkal foglalkozik. Nem akar többé tudni egyesülről, nem ajánl többé békejobbot, hanem azt javasolja, hogy szakítsunk meg velük mindenféle összeköttetést, ne vegyünk többé tudomást róluk. A lap azután a pusztaszeri emlék ügyével foglalkozik. A tárcza néhány sikerült verset tartalmaz. *Kiss Árpád* »Adres . . .« czim alatt a magyar ifjuság közönyéről. Azt mondja, hogy a magyar ifjuságnak egyetemlegesen kellett volna megbotránkozását kifejeznie az oláhok támadásai felett. A cikk refrainje: »Ébredjünk, adjunk életjelt!«

Az egész szám különben igen tartalmas és változatos.

A *Sárospataki Ifjusági Közlönyből* szintén kilátszik a gondos szerkesztés. A vezércikkiről talán kissé szigorú kritika alá veszi a budapesti egyetemi ifjuság életének egynémely kinövését, másrészt azonban sok tekintetben igaza lehet. A lap legnagyobb részét néhány igen érdekes értekezés foglalja el.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A budapesti Mensa Academika első évkönyve.

A napokban jelent meg a budapesti M. A. évkönyve, mely gazdag és kimerítő tájékoztatást nyújt a Mensa megalapításáról egészen a jelen állásáig. Valóban dicsérendő munkát végeztek *Gressler Jenő* elnök és *Tuka Béla* főtítkár, hogy beszámoltak a nagy közönségnek a Mensa eddigi működéséről.

Helyünk nem enged meg, hogy egész bőven foglalkozzunk vele, s azért csak a legfontosabbakra reflektálhatunk. — Az évkönyvet *Mihálkovich Géza* dr. e. i. rector előszóval nyitja meg, melyben a Mensa jótékony hatását az ifjuságra tárgyalja. Azután egymásután azoknak a férfiaknak cikkei következnek, kik eddig is oly nagy érdemeket szereztek a Mensa megalapítása körül; névszerint: *Liphay Sándor* a műegyetem e. i. rectora, ki az első évkönyv megjelenését üdvözli; dr. *Schnierer Aladár*, a Mensának a legbuzgóbb tagja, ki a Mensáról irt néhány szót. Nem mulaszthatjuk el e helyen, hogy meg ne emlékezzünk e nemes emberbarát folyó hó 6-án bekövetkezett haláláról. Nagy veszteség érte halálával a Mensát, mely soha sem fogja elfelejteni jótévőjét. Ezután dr. *Breznay Béla* tb. elnök a Mensa megalapításáról irt cikkében megemlékezik az ifjuság ama tagjairól, kiknek legfőbb érdemei vannak a Mensa létrejötté körül. E helyen említi a Mensa első alapítóit is, kiknek elején az ország primása, *Vaszari Kolos* áll.

Az évkönyv kiemelkedő része a Mensa története, melyet kimerítően az idej elnök, *Gressler Jenő* irt meg. Dicséretet érdemel ez alapos munkáért, s csak üdvözölhetjük a budapesti Mensa bizottságot, hogy ily munkás elnöke van. — E cikk magában

foglal mindent, a mi eddig szorványosan az egyes napi lapokban megjelent; megnevezi a Mensa első harczosait: *Rényi Józsefet*, *Parcsotich Lászlót* és *S. Szilárd Dezsőt*, majd azokat, kik tollal harcoltak a Mensa ügyéért: *Horváth Lipót*ot és *Fülöp Bélát*, nem mulasztván el, a Mensa valódi jótévőiről a hála és köszönet hangján szólni. Itt látjuk társ adalmunk mindenkor adakozásra kész tagjait: gróf *Csáky Albint*, dr. *Breznay Bélát*, *Gárdos Jánosnét*, dr. *Mészáros Károlyt* és gróf *Vigyázó Sándort* 20000 frtos alapítványával, stb. E közleményből látjuk, mily nehézségeket okozott az alapszabályok szerkesztése, melyeket a vallás és közokt. miniszter egyszer vissza is küldött.

Végre 6 évi küzdelem után 1897. február 2-án ünnepélyesen megnyílt a Mensa, dr. *Wlassics Gyula* kultuszminiszter, *Zsilinszky Mihály* államtitkár és a tanári kar jelenlétében. Ezzel megvalósult a Mensa eszméje, s az ifjuság nyomora nagy részben megszűnt.

Az évkönyv további részét a jegyzőkönyvek másolata foglalják el, melyek hű képet adnak az egyes gyűlésekről, melyeket a Mensa érdekében tartottak.

Fontos része még a vagyoni kimutatás. Ebből látható, hogy a Mensa jelenlegi vagyona 88,734 frt 87 kr., mely tekintve a szegény sorsu egyetemi hallgatók számát, nem valami nagy tőkének mondható.

S ezzel be is fejezzük rövid ismertetésünket, bár bővebben akartunk foglalkozni, de lapunk szűk tere nem engedte. A derék szerkesztőknek azonban szolgáljon elégtételként, hogy munkájokban csak jót találtunk. Adja az Ég, hogy munkájok sikere minél nagyobb legyen.

I.

L' Université de Paris. A párisi egyetemi ifjuság hivatalos közlönye, — ez iskolai évben is, — épúgy mint az előző években a szokásos gazdag, elegáns tartalommal jelent meg. A 90-ik számban, azaz ez iskolai esztendőre szóló első számban az érdekes és tanulságos cikkek sorozatát találjuk, többek között egy az 1897–98. isk. évről beszámoló cikket, a turini diák kongresszusról immáron kedves ismerősünké lett, *Paul Tissier* tollából.

A kiválóan képzett fiatal doktor, a ki különben maga is számottevő poeta hónapról-hónapra azon eseményekről és eredményekről számol be e közleményében, a melyek az „Association générale des étudiants de Paris“-t a legközelebről érdekelték s a mely eredmények ez egyesület munkásságát előmozdították. Felemlíti, hogy a lefolyt iskolai év első hónapjainak munkásságát az egyesület belső ügyeinek rendezése vette igénybe. Megemlékezik a Zola-féle tüntetésekről, Zola kiáltványáról az ifjusághoz s azon zavarokról, melyet ez a kínos ügy az ifjuság körében előidézett. Több érdekes esemény után örömmel beszél el a külföldi ifjuság tömeges látogatását, melynek két alkalommal örvendhetek: február végén a *barcelona-i* ifju-

ságot a rokon nemzet minden szeretetreméltóságával, az aug.—szeptemberi szünet alatt pedig az angol ifjuság iránt érzett sympathiájuknak adhattak kifejezést.

Az egyesület szokásos évi fényes bálja febr. 25-én volt, hol a köztársaság elnöke, Faure Felix is megjelent, neje és leánya, „a kis királynő“ Faure Lucie kisasszony kíséretében.

Végre „nunc venio ad fortissimum“, megemlékezik az »Association«-nak évi bankettjéről, a hol nemcsak az ifjuság s jeles professorai, — hanem Franciaország legkiválóbb írói és legkiválóbb művészei is részt szoktak venni. Sőt — merem állítani, hogy mindazon szép és nemes eszme, a mely Franciaország társadalmát áthatva meglepi olykor az idegen nemzeteket is: nem annyira a negyven halhatatlan ülésein kapja az elevenítő szikrát, mint inkább itt a diákok között, a hol megjelenve a nagy poéta, a nagy művész, fiatalra lesz újra s talán épen ezért kétszeresen átérzi azt a teremtő erőt és lelkesedést, mely eltöltötte egykor a diákok és poeták kertje: Louxenburg kert fái alatt. Hiszen emlékezhetünk, hogy 1890-ben itt a diák-banketten történt *Henri Béranger* elnöklete alatt, hogy a híres Melchior de *Vogué* s a nemkevésbé híres Jules *Ferry* szállottak harezra a lelket-testet bénító ronda naturalismus ellen, a társadalmi s irodalmi szent idealismus érdekében. S azóta — mi magyar diákok is vegyük ezt fontolóra — a francia ifjuság hovatovább ezen az úton halad.

De — a közlönyre visszatérve, nem hagyhatjuk felemlítés nélkül az ügyes elrendezést, a könnyű áttekinthetőséget, a mely megkönnyíti a lapozgatást és olvasást. Szép egymásutánban következik poezis és próza: a »*Chrysanthemes*« cz. költemény, két necrolog: *Carnot* és *Gosse* asszonyokról *Paul Tissier* tollából; színházi kritika; fontosabb közlemények a turini első nemzetközi diákkongresszusról, az orvosi szolgálatról, gyorsírási tanfolyamokról, a színházi bérletekről stb. stb. olyan közérdekű dolgokról, melyek az ifjuság társaságba járó részét különösebben érdeklik s végül jönnek a fontosabb, érdemesebb művekről szakavatott, okos bírálatok *hozzáértő szakemberek tollából*, minő például a jelen számban egy recensió *J. Paul Boncour*-tól, ki a párisi semmisítőszék hivatalos ügyvédje.

A lapot több apróbb hivatalos közlemény tölti meg. Z. A.

A zeneconservatórium hangversenye.

E hó 4-én volt a városi Redout nagy termében a conservatórium első hangversenye. A programmon három szám szerepelt. Először Beethoven egy vonósnégyesét adták elő *Vásárhelyi Béla* (I. heg.), *Zámborszky László* (II. heg.), *Huszár János* (viola) és *Gámán Dezső* (cello) urak.

Különösen az első rész, továbbá az Adagio és

a Finale keltettek tetszést. Nem hagyhatjuk e helyen szó nélkül *Vásárhelyi B. jh.* ur hegedűjátékát, melyben színező, nüanszirozó képességét és az utóbbi évek alatt határozottan fejlett előadó modorát mutatta be.

A jól sikerült első számot *Farkas János*, az intézet hegedűtanárának játéka követte. *Göllner Etelka* k. a. méltó zongorakisérete mellett *Corelli »La Folia«* cz. darabját adta elő. Valóban bámulatos, hogy a már 50 éves művészi jubileumot ült s a 60-on jóval felül levő kitűnő művész még most is mily briliáns technikával rendelkezik s mily esodálatos biztossággal kezeli előhaladt kora daczára a hegedűt. Játéka oly magas niveaun állott, a melyet régen nem hallottunk Kolozsvár hangversenyermeiben.

A hangversenyt *Beliczay Gy.* Serenade-ja zárta be, melyet a conservatoriumnak zenekara *Farkas Ö.* igazgató dirigálása mellett adott elő. A jó előadás és a kitűnő vezetés, melyet csak elismerés illethet, képezte azon körülményt, melynek köszönhető, hogy oly tökéleteset nyújtott a zenekar, mert — az igazat megvallva — nem könnyű egy előadásban a vezénylő pálcájának ott összetartani az erőket, a hol a hangversenyt megelőző próbákat nem a legsűrűbben látogatják a tagok. De mindig, épen ezen sajnálatos körülményt szem előtt tartva, a jó előadás annál fokozottabb mérvben dicséri a vezetőséget. Még a történeti hitelesség kedvéért megkivánjuk jegyezni, hogy az előkelő hallgató közönség egészen megtöltötte az öreg Vigadó odon nagytermét.

A Kolozsvári Dalkör estélye.

Nem a kifüggesztett falragaszok és a lapok nyomán történt reklamirozás, de még talán az Unió-utcában kifüggesztett s „A Kolozsvári Dalkör estélye 1898. nov. 26.“ felirással ellátott óriási lobogó sem lehetett azon vonzerő, mely Kolozsvár előkelő közönségének jórészét nevezett nap estéjén a Központi-Szállodába gyűjtötte, hanem azon számos siker és legkevésbé sem dicstelen múlt, melyre a dalegylet tagjai büszkén tekinthetnek vissza. Az egylet életrealóságának forrása buzgó tagjainak és lelkes odaadással az egylet érdekeit szívükön viselő vezető elemeinek fáradhatatlan tevékenységéből fakad. Ennek adták tanujelét már a műsor összeállításában is, mely elejétől végig művészi szakavatottságra valló számokból volt összeválogatva.

Az egyes számokról szólva, miután alig pár percet 8 óra után kezdetét vette a hangverseny, a dalkör tagjai mosolygó arczezal vonultak ki a feszült érdeklődéssel várakozó közönség elé. *Sieger Gy.* »Dalár-Indulóját« énekelték el oly precizitással, mely *Oberti* karnagynak méltán dicséretére válik. A kar előadása nagy hatást gyakorolt a közönségre, mely a ritka műélvezetű zugó tapsvihar-

ral jutalmazta. Azután *Czakó* Jenő jh. lépett az emelvényre, s Rudnkánszky Gyula „A gyáva» cz. drámai jelenetében sok igaz hangot pendített meg, melynek a közönség lelkületében mintegy természetes viszonzása és következménye volt az a meghatározó esend, mely a szavalónak minden egyes szavát követte. Ezután ismét a dalkör jelent meg a pódiumon Lányi Ernő »Magyar népdalai«-val. Ha ilyen művészi erők, kitűnő iskolázottság és ily általában kellemesen csengő hanganyag áll a karnagyi pálcza rendelkezésére, legkevésbé sem csodálkozhatunk azon sikeren, melyet a tagok énekükkel értek. — Ezután következett Schumann Fantazie Stücker op. 88. szerzeménye id. *Taritzky* Ferencz (cello). *Kováts* Kálmán (hegedű), s ifj. *Taritzky* Ferencz (zongora) urak előadásában. Különösen a 2. tételt és a »Duettet« hallgatta nagy élvezettel a közönség s tetszésének hosszú tapssal adott kifejezést a romantikus zene előadása felett. Ezután egy bájos jelenség *Borbély* Sarolta k. a. keltett méltó feltűnést diszkrét, kellemes könnyed zongora játékával, melylyel Liszt. F. Rigolettóját adta elő fejlettebb technikára valló előadási módorban. — A műsort dr. *Szöllősy* Attila férfi négyese zárta be, melyben a szerző Vörösmarty »Főtádalát« zenésítette meg. Az előadás összevágóságát és a mű felfogását illetőleg a fentebbiekhez hasonlóan csak dicsérőleg nyilatkozhatunk az előadó urakról, valamint a biztos kezű és kellő energiával vezénylő karnagyról is. Azt hisszük, hogy a szerzőről nem is nyilatkozhatunk elismerőbben, mint általában a kidolgozást illetőleg sikerültek tekintetű műve teljesen méltó a költemény hallhatatlan szerzőjéhez. Valóban sikerültebben alig lehetett volna interpretálni s dallamosabban kifejezni azon magasztos gondolatot, mely a költőnek is, örökbecsű költeménye megírásánál alapul szolgált. A hangversenyt Csikai Gy. zenekara mellett táncz követte, melynek csak a késő éjjeli órák vetettek véget.

Színházi élet.

A gésák.

(Először adták a kolozsvári Nemzeti Színházban 1898. nov. 25-én.)

Valahára hozzánk is eljutott Sidney James bájos zenéjű operettje! Mucsán is rég előadták bizonyosan! A sok Varney, Planquette és Offenbach muzsika után igazán jól esik hallanunk azokat a patogós angol nótákat, melyekkel ebben az exotikus zenéjű operettben lépten-nyomon találkozunk.

Oven Hall librettoja ugyan szörnyű gyenge. Cselekmény nincs az egész darabban, sem érdekes fordulatok, de ugyan ki keres és vár *manapság* az operettekben kerekded meseszöveget és cselekményt? Hol vannak ma oly librettók, mint a »Cornevillei harangok«, a »Rip van Winkle« vagy a »Lili« librettói? Manapság csak nevetni lehessen az operettben s a zenéje legyen jó s kész a siker. A siker-

nek eme nélkülözhetetlen kellékeivel pedig bőven rendelkezik ez az operett. A neveltetésről gondoskodik Vuncsi, meg Imári márki. A zenéje pedig, a gésák párdalai s azok a szép tangerész nóták napokig a fülében zsonganak az embernek. Külömben igen kevés kivétellel az egész zenéje tulajdonképpen tánczene, de ez azután olyan szép, olyan változatos, hogy valósággal felüldíti az unós-untig hallott német és francia operettekelt elrompult zenei érzékünket.

A ki egyszer hallotta *Mimozának* »Egy kis aranyhalacska a víz alatt... és »Az életem, igaz, csupa gyönyör« kezdetű dalait, meg a többi bánatos gésa-dalt, az soha sem fogja elfelejteni ezeket a szégyény, külsőleg vidám, de szívökben szomorú teremtetéseket, a kik a thea-házakba vetődő matrózok pillanatnyi gyönyöreinek a martalékai. *Moly Seamure* a bájos angol miss, sajtáságos dallamu angol nótáival, minők »Első babám, a kis hamis« és »Rángatni kellett a kis majomvitét...« meg a »Rolly-Bollynak keresztelt az apám...« kezdetűek az üde fiatal-ság és pajzanság megtestesülése.

A mi az előadást illeti, az teljesen jó és összevágó volt. *Székely Irén* bájos Mimoza volt és majdnem mindenik énekszámát meg kellett ismételnie. *Perényi Margit* Molly szerepében újabb tanujelét adta kiváló szubrett-talentumának. Gracziózus tánczaival és énekszámáival különösen a papagály és kanáriról szóló históriával (3. felvonás) valósággal elragadta a közönséget. Imári márki szerepében *Leővey*, mint mindig, kitűnő volt. A legzajosabb siker azonban kétségkívül, korunk izlésének megfelelően, *Nyárai*-nak (Vuncsi) 3. felvonásbeli kupléi mint ő maga (helyesen) éneklé »jó és rossz« kupléi aratták. Tény, hogy volt ebben a végnélküli kuplé-sorozatban egy-két gyöngye helyi érdekű is, de másrészt bizonyos, hogy soha hatásosabban meg nem énekeltek a czopfot, mint ebben a kupléban.

Még csak annyit, hogy *Kassai* (Reginald) énekszámái közül különösen tetszett a csók-duett s egyáltalában jól volt disponálva. *Mezei* is (Katana) jól énekel s azt jegyezzük még meg, hogy a Mimosától való bucsújának végső szavait: (2. felvonás) »Óh ég veled!« olyan kétségbeeséssel vágja ki, mintha azt énekelné, hogy »Jaj, ég a — színház!!!«

Alexius.

HIREK.

Szent Imre önképzőkör. A kath. egyetemi hallgatók »Szent Imréről« címzett önképzőköre, melynek czéljáról a múlt számunkban részletesen irtunk, nov. 27-én délután tartotta szervezkedő gyűlését a seminarium nagytermében *Számek* György dr. intézeti igazgató elnökle mellett. A gyűlésen több mint száz egyetemi hallgató vett részt. A gyűlés egyedüli tárgyát az alapszabályok mikén

való megalkotásának a megbeszélése képezte. A gyűlés az alapszabályok megszerkesztésére nyolcz tagból álló bizottságot küldött ki, melynek elnökéül Számek György dr., igazgatót kérte fel. A bizottság tagjaiul megválasztottak: *Andersen* József, *Biró* Lajos, *Bocskor* Mihály, *Ferenczi* István, *Pazourek* Ferencz, *Polgár* József és *Szekeres* József. A gyűlés ezzel, mivel több tárgy nem volt, Számek igazgató életével véget ért.

Az egyetemi önképzőkör bölcsészeti szakosztálya nov. 19-én tartotta alakuló gyűlését *Szabó* Imre köri II-od alelnök elnökle mellett. A szakosztály elnöknek: *Szőke* Lőrinczet, alelnöknek: *Kelemen* Lajost és titkárnak *Biró* Lajost választotta meg egyhangulag.

Műkedvelő fénykép-kiállítás. A gróf *Esterházy* Miguel védnöksége alatt jan. 10–12-ig tartandó műkedvelő fénykép-kiállításra nagyban folynak az előkészületek. A kiállítás előre láthatólag igen fényesen fog sikerülni. A rendező bizottság, a kiállítók nagy számára való tekintettel, szükségesnek tartotta a bíráló bizottság kibővítését, mely most dr. *Kenyeres* Balázs elnökle alatt *Dunky* Ferencz és *Kálmán*, dr. *Fabinyi* Rudolf, *Kató* József, *Kovács* Kálmán, *Kozma* Imre, dr. *Szádeczky* Gyula és *Veress* Ferencz tagokból áll.

A kiállításon való közreműködésüket eddigelé 25-en jelentették be, névszerint: *Balla* György, *Éltes* Béla, gr. *Esterházy* Miguel, *Éjszaki* Ödön, *Fogolyán* Kristóf, *Ferenczy* Gábor, *Gámán* Béla, *Hirschfeld* Sándor, dr. *Isvánffy* Gyula, ifj. *Isacu* Aurél, dr. *Kenyeres* Balázs, *Nagy* Elek, *Náthán* Mór, *Senn* Ottó, *Spielman* Ervin, *Sárdi* Ákos, *Suttoris* Edgár, dr. *Scheitz* Vilmos, dr. *Szádeczky* Gyula, *Szathmáry* Árpád, *Tüske* Ferencz, gróf *Teleki* Emma, *Veress* Ferencz, *Veress* Elemér.

Bem tábornok emlékezete. Karácsony első napján lesz 50 éve, hogy Bem tábornok, az addig Urbán által elfoglalt Kolozsvárra bevonult. Az új hadvezér érkezésének hírére az ellenséges csapatok és az oláh martalóczok néhány ágyuló vés után kitararódtak a városból s Felek felé vették útjukat. Bem tábornok pár napot időzött Kolozsvár falai között. Az 50 éves évforduló emlékéért kegyelettel fogja megünnepelni Kolozsvár közönsége. Tegnap e tárgyban népes gyűlés volt, *Deáky* Albert elnökle alatt, az *Ereklye* Muzeumban. A gyűlésen elhatározták, hogy emlék-táblával jelölik meg azt a házat, a hol Bem tábornok szállva volt. Ezt az emléktáblát karácsony első napján szentelik föl. Kivonulnak ez ünnepélyre a 48-as honvédek, esaták viharjait átélő zászlók alatt. A színház igazgatóságát fölkérték, hogy e napon a muzeum javára olyan darabot adasson elő, a melyben Bem tábornoknak szerepe van. Karácsony másodnapján délután érdekes fölolvassal egybekötött ünnepély lesz a városi vigadóban. A fölolvassal megtartására egyik kiváló történet-író kérte föl. Társas estély fogja be-

rekeszteni az évforduló ünnepélyt. Ezen az estélyen a szegény honvédek meg fogja vendégelni a közönség.

Jogi felolvasás. A Kassán megjelenő »Pannónia« című politikai napilapból vesszük át a következő közleményt: »A Kazinczy-kör felolvasó estélyén *Esterházy* Sándor dr. kir. jogakadémiai ny. r. tanár tartott rendkívül érdekes tárgy felolvasást »A jog, mint vagyonszerzési elv« czimvel. Alapos készütségről, nagy tudományról és kiváló tehetségről tanuskodó előadást volt alkalmunk hallani. De nemesak tudományos szempontból kell méltatnunk *Esterházy* dr. előadását, de rethorikai értékét sem szabad figyelmen kívül hagynunk. *Esterházy* dr. jeles szónoki tulajdonokkal is rendelkezik, miről ez alkalommal a hallgató közönség előtt fényes bizonyosságot nyújtott. A közönség feszült figyelemmel kísérte szavait és az élvezetes és tanulságos előadás végeztével zajos ovációban részesítette a kiváló jogtudóst, kire méltán büszke lehet Kassa városa!« Örömmel konstatáljuk dr. *Esterházy* Sándor kassai sikerét és megvagyunk győződve, hogy még fényesebb sikerek fogják koronázni a kiváló jogtanár magas képzettségét és lankadatlan szorgalmát. *Esterházy* Körünknek elnöke volt.

A kolozsvári egyetem a király előtt. A kolozsvári tud.-egyetem rektor magnificusa: dr. *Turner* Adolf és négy dékánja: dr. *Kolozsvári* Sándor, dr. *David* Leó, dr. *Schneller* Istvan és dr. *Farkas* Gyula legfelsőbb kihallgatáson volt ő Felségénél, hogy az egyetem alapító oklevelét megköszönje.

Ő Felsége a küldöttséget kegyesen és atyai jóindulattal fogadta. A rektor köszönő szavaira azt válaszolta a király, hogy örömmel adta az alapító levelet, annál is inkább, mert reményli, hogy az egyetem jövőben is mindig méltó lesz e kitüntetésre.

Azután a rektorhoz fordulva, ő Felsége az egyetemi halgatók szorgalma és magaviselete fölül tudakozódott és mindegyik dékánt is megszólítással tüntette ki; különösen örömet fejezte ki ő Felsége a fölött, hogy már a Királyhágón inneni részekből is nagyobb számban keresi fel az ifjuság a kolozsvári egyetemet és így jobban megoszlik a hallgatóság a két tudomány-egyetem között.

Ő Felsége végül élénk érdeklődéssel kérdészködött az egyetemi építkezések előrehaladottsága fölül is.

Corpus Juris Hungarici. Kiadatott Budán, 1846-ban, eladó. Értekezhetni *F. Sándor* József egyetemi körü felügyelővel.

Helyreigazítás.

Szives készséggel adjuk közre munkatársunknak alábbkövetkező nyilatkozatát, a melylyel a legloyalisabb formában simul el az a kis félreértés,

a mit a tünetések okozta idegesség bőven megmagyaráz. Munkatársunk saját iniciatívájából adván be e sorokat, szép példáját adja annak, miként iparkodik elsimítani minden egyenetlenkedést az, a ki a kölcsönös barátságot és a közjót tartja szem előtt.

T. ifj. Polez Rezső urnak,
az Egyet. Lapok főszerkesztőjének

Helyben.

Kedves barátom!

Az Egyetemi Lapok 3-ik számában megjelent »Tüntetések« című cikkben azt irtam volt, hogy »Ditrói a tüntetést utcaiz heczeknek nevezte és tagadta is, hogy az egyetem hallgatóságának egy része rendezte volna azt.«

Miután Ditrói Nándor úr kijelentette, hogy ő ezeket nem mondta, cikkemnek ezt a passusát — melyet különben teljesen jóhiszeműleg és legjobb tudomásom szerint irtam — sajnálatos tévedésnek declarálom, s e nyilatkozat által helyesbitem. Természetesen a cikk egyéb állításait fenntartom

Kérlek, sziveskedjél e rectificációnak b. lapodban helyet adni. Szívességedet előre is köszöni

a »Tüntetések« cz. cikk írója.

Úgy hisszük, ezek után nincs szükség azon helyreigazító nyilatkozatra, melyet a vál. gyűl. a főszerkesztőtől kívánt.

Főszerk.

II. Az orvostudományi kar jutalomtétellei.

1.

Sebészetből: A bélhuzam sebészete klinikai megfigyelések alapján. Jutalma 50 frt.

2.

Belgyógyászatból. Az eosinophil sejtek jelentősége a köpetben. Jutalma 50 frt.

3.

Szemészetből: Azonos megbetegedés-e az acut ophthalmoblennorrhoe és az acut trachoma? Jutalma 50 frt.

4.

A törvényszéki orvostanból: Mennyire lehet következtetni a vérbeszűrődéseken végbemenő változásokból a sérülés elszenvedése óta eltelt időnek hosszára. Jutalma 50 frt.

5.

Bőrkórtanból: Dolgoztassék fel az egyetemi bőr-és bujakórtani kóroda fekvő és ambulans beteganyaga az utolsó évekről (lehetőleg 10 év) a venereás bántalmak elterjedtségére vonatkozólag, különös tekintettel a syphilis és genorrhoeára, azok-

nak alakjaira, a betegek nemére, korára, lakhelyére és foglalkozására. Jutalma 50 frt.

6.

Az élet- és kórvegytanból: Tanulmányoztassék a a vizeletnek ammoniákos erjedése. Jutalma 50 frt.

7.

Boncztan: Leirandók és készítményekben bemutandók a bélhuzam nyirokedényei. Jutalma 50 frt.

8.

Az élettanból: Tanulmányoztassék fárasztó izommunkának és erős izzasztásnak befolyása az emberi verejtek összetételére. Jutalma 50 frt.

9.

Kórboncztanból: Kísérleti szövettani vizsgálatok alapján tanulmányoztassék az izzadmányos és szövetképző folyamatok szerepe a gümő keletkezésében. Jutalma 50 frt.

(Folyt köv.)

Meghívó. A kolozsvári m. kir. F. J. tud. egyet. orvostanhallgatók segítő és önképző egyesülete f. hó 16-án, pénteken, d. u. 4 órakor saját helyiségében önképzőköri gyűlést tart, melyre a t. tag urakat meghívja tisztelettel

Taritzky Ferenc
önk. köri elnök.

Tamás F. A.
önk. köri jegyző.

Tárgysorozat:

1. *Makkai L.:* A csonttöréseknél előforduló térfogat megnagyobbodásokról.

2. *Dax Albert:* A pestisről.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk a felelős és főszerkesztő betegsége és a munkatársak egy részének a turini nemzetközi diákcongressuson való időzése miatt késett. Olvasóinknak szíves elnézését kérjük. A legközelebbi szám december 24-én fog megjelenni.

Névtelen levelekre nem válaszolunk.

Lapunknak az Egyetemi Körben levélszekrénye van.

Nem közölhető: Isolde. Dráma a kocsiban. Bazári idyl. A hegypárt bomlása.

Tárgyhalmoz miatt lapunk jelen számából kimaradtak: A diákszövetség történetéből. Válasz a »Magyarország«-nak. A jogi szakoktatás reformja. Az egyetemi könyvtár. A nemzetközi diák-kongressus vívó versenyei stb.

S. S. Felelős szerkesztőnk felgyógyult súlyos betegségéből. Jelenleg Nagy-Kanizsán üdül. Január közepén visszatér körünkbe.

B. B. Felső-Magyarország. Adj hirt magadról Bertikém! Lexi és Gyurka legközelebb irni fognak.

Zs. G. Szándékunkban van lapunkban *külföld* rovatot létesíteni, mely a külföldi diák eszmékről és eseményekről számol be. Küldeményét annak idején az említett rovatban fogjuk közölni.

Lapunk belmunkatársai:
**Bodor Antal, Gergely György, Szőke Lőrincz,
Senn Ottó és Váczi József**